

NADA VUKČEVIĆ, GLUMICA CNP PODGORICA

Obožavam ulogu Julke

Užički festival je, pre svega, kvalitetna pozorišna smotra. Uvek mi je žao kada dođem što ne mogu da ostanem duže i da pogledam sve predstave, a volela bih. Na osnovu selekcije, vidim da je festival veoma kvalitetan i kvalitet treba da bude njegova glavna odrednica i u budućnosti, kaže glumica Nada Vukčević.

- Julka je veoma strastveno biće. Ona srlja, ide glavom kroz zid, ali Kostu nikada ne bi mogla da napusti. S druge strane, ona je u strahu da će Kosta da je napusti, jer nije dovoljno snažna da ostane sama. To je ono što me je vodilo u izgradnji tog lika. Oni se svađaju, tuku, jedno drugo psihički maltretiraju, ali ne mogu jedno bez drugog. To je i ono što Kostu ne odvajava od nje - njena srčanost, strast i sposobnost da mu se suprotstavi. Mi se povremeno smejamo takvom intenzivnom i patološkom odnosu, ali zaboli ta njihova tako snažna emotivna konekcija - kaže Nada Vukčević, glumica CNP Podgorica, koju je festivalska publika i ranije gledala u nekoliko predstava.

Uti sak je da uživate dok igrate tu ulogu...

- Obožavam je. Kad sam dobila tekst nisam znala doкле ću otići u oblikovanju tog lika. S druge strane, humor olakšava da se lakše suočimo sa problemima i da ih nekaко lakše prihvatimo i zbog toga je to ludilo na sceni tako urnebesno. Krenuli smo sa štakama i gipsom, kako bi me sve to poptuno hendikepiralo, da proverim šta mogu da uradim. U svemu tome pomogao mi je balet, kojim sam se dugo bavila, ali naj-

Više od posla

U pozorištu nema para. Ja igram za platu i ne dobijam honorare. Ipak, u novcu ne pronalazim satisfakciju, već u ulogama koje igram, reakcijama publike, aplauzima... Svoj posao radim iz duše i nikad ne razmišljam o tome hoće li biti ili neće biti para. Moj posao nije samo posao. To je mnogo više od posla i trudim se da ga radim najiskrenije i u tome pronalazim satisfakciju.

više me je fascinirala duboka Julkina emotivnost, koja se preoblikuje i u njen aktivitet, koji dolazi direktno iz njenog želuca.

Da li pripremate neku novu ulogu?

- Napravili smo malu pauzu u pozorištu, kako bismo videli šta dalje. Želim da

igram u predstavama koje su trenutno na našem repertoaru, kako bih te uloge, koliko je to moguće, nadogradila. Međutim, ukoliko bude novih i vrednih ponuda, svakako bih ih prihvatila.

Bili ste na maloj turneji, „Urnebesnu tragediju“ igrali ste tri večeri za-

redom, u Šapcu, Zvezdara teatru i ovde u Užicu. Kakvi su vam utisci?

- Bilo je sjajno. Ljudi su bili oduševljeni, prilazili su nam i čestitali. Međutim, publika u Užicu je poput ruleta. Glumac nema pojma šta će da se desi. Moramo da se prilagodimo i veličini scene, a i užička publika je drugačija.

I ranije ste bili na užičkom festivalu i šta biste o njemu rekli?

- Užički festival je, pre svega, kvalitetna pozorišna smotra. Uvek mi je žao kada dođem što ne mogu da ostanem duže i da pogledam sve predstave. Volela bih da mogu da pogledam kompletni festivalski program, ali to nije moguće zbog obaveza. Ipak, na osnovu selekcije, vidim da je festival veoma kvalitetan i kvalitet treba da bude njegova glavna odrednica i u budućnosti.

Tekst i foto: N.K.

Република Србија
Министарство културе и информисања

RAZGOVORI O PREDSTAVI I PRESS KONFERENCIJA

CRNOGORSKO NARODNO POZORIŠTE

Porodična tragikomedija

Meto Jovanovski, kao Vasilije: Kad sam dobio tekst, strašno mi se dopao. Znao sam da se pre toga radio u Beogradu. Komad koji je Dušan Kovačević nazvao „Urnebesna tragedija“, ja bih nazvao i „Urnebesna komedija“, jer je od početka do kraja fantastično spakovano. Ima puno komičnih i dramskih scena. Kovačević je veliko ime, likovi markantni, dijalozzi živi i sočni i jednostavno je uživanje za glumca da ih govori. Ima mnogo lepih situacija, a nepredvidivih scena. Imao sam takav tekst i takvu glumačku ekipu, mladog darovitog i inteligentnog reditelja, oslobođenog od kompleksa i frustracija i to je fantastično.

Branimir Popović, kao Kosta: Nada i ja smo i privatno drugari. Hteli smo da i kroz predstavu uradimo višeslojnu razmeru odnosa Koste i Julke. Na prvo čitanje, iz priče vidite kao da je to nekakvo maltretiranje u porodici. Zapravo, vidite koliko se njih dvoje obožavaju i mi smo krenuli od te premise - da oni moraju užasno da se vole, jer u suprotnom ne bi bili toliko godina zajedno. Šta je to što ih spaja? Sukobi, lude situacije, pomalo i alkohol i zajednička tragedija, jer ne mogu da imaju dete i tako dalje... Ipak, osnovno nam je bilo to da se oni vole. Imam fantastičnu koleginicu sa kojom mogu da radim šta god smislim. Retko glumac može da sretne tako divnu partnerku, kao što je to Nada. Ona ne da pruža i otvara sve što ima kod sebe, nego to nadograđuje, izvaja, vešta je u telu, misli o svemu. Tako možete da uradite šta god ste zamislili. Tako da - sve što smo zamislili, mi smo to i proizveli. Veljko i ja smo rasli zajedno i došlo je vreme da zajedno radimo predstave. Kada smo se dogovorili oko teksta, rekao sam mu da moram da igram Kostu.

Nada Vukčević, kao Julka: Bane i ja se i privatno družimo, a kada se senzibiliteti poklope, to može i na sceni jako lepo da izgleda. Meni je, osim te ljubavi, koja je baza, zanimljiv bio fizički deo kojim baratamo. Bane je pomenuo neke dogovore i bilo ih je, ali je više puta bilo da nije bilo nikakvih dogovora. Recimo, kada smo na probi bili na stolu, Bane me samo uhvatio za vrat i spustio dole. Meni je jedna noga u gipsu, ali iako dogovora nije bilo, imamo poverenja jedno u drugo. Zapravo je sve to veoma spontano. Reditelj je dozvoljavao da istražujemo.

Igor Ružić, pozorišni kritičar: Vidim da je Slobodan Obradović, dramaturg, ovde pisao o problemu sećanja. Meni se čini da je to veoma bitan deo ove predstave, jer stalno se neko nečega pogrešno seća, odnosno ima „subjektivnost pamćenja“.

Vule Marković, kao Neven: Neven se vrlo dobro seća i zato i odlazi na kraju. Jedna funkcija moje uloge je rekonstrukcija te cele noći u kojoj je on odrastao. To je na samom početku, kada se on priseća i mislim da su to ljudi prepoznali. Kada je unutra - unutra je, a kada nije, uglavnom je u pozicijama odakle posmatra sve to i ponovo proživljava. Tu je jedna ključna scena, sa dedom, gde se on po prvi put poveže sa nekim i normalno porazgovara.

Mladen Nelević, kao Milan: Mislim da je Dušku Kovačeviću bio cilj da u jednom trenutku izjednači „atestirane i neatestirane ludake“ i da se sve to pomeša i bude ludila sa svake strane. Okolnosti su one koje ljude dovode u to ludilo. Oni prave postupke koji nisu normalni, iako nisu ludaci. Tako da i ovde okolnosti čine ljude nervoznim, sa skokovima od ludila do normalnosti. Te, moje okolnosti, ne vidimo na sceni, ali čujemo ih telefonom iz pozorišta. Taj život melje, doktor koji treba da dođe, ženi izgoreo ručak... Sve su to sitne životne okolnosti koje te ruše i dovode do nenormalnog ponašanja.

Mišo Obradović, kao Doktor: Duško Kovačević je tekst stavio u kontekst 1991. godine, period prelaska iz jednog političkog sistema u drugi i opšte histerije. Međutim, Veljko i Sloba, stav-

ljajući lik Nevena na mesto na koje su ga stavili, fokus su pomerili na porodičnu dramu koja je vrlo univerzalna. Zato je nebitno koja je to godina. Mislim da su želeli da ispričaju univerzalnu priču o tome da svako od nas, u bilo kom sistemu i okolnostima ima noć u kojoj odrasta i momenat odlaska od kuće i najbližih, čiji urnebes guši i poklapa. Ako se malo prisetimo - u komadu „Tri sestre“ i uopšte kod Čehova, oni maštaju o tome kakvi će ljudi biti za sto godina. To smo mi danas i zapravo smo isti kao i oni tada. Drugačiji je politički ili neki drugi kontekst, ali imamo iste probleme. I mi danas sanjamo o nekoj Moskvi, da li iz Podgorice ili Beograda... Gledamo neki grad za koji mislimo da bi sve bilo u redu kada bismo otišli. Zapravo ne živimo život koji je moguć. Tako nastupa uzaludno gutanje najobičnije stvarnosti. Meni se čini da je ovo jedna univerzalna, porodična priča. Sviđa mi se da je tako posmatram.

Branka Stanić, kao Rajna: Veljko mi je rekao da ne čitam tekst, već da će mi on poslati drugi. Naravno, nisam mogla da izdržim, već sam pročitala. Rekla sam mu: „Baš ti hvala što igram ženu koja ima ovoliko godina i ovako izgleda“. Naravno, to je bila šala, a on mi je rekao da je sve drugačije zamislio. Bio je to veliki izazov. Opet je temelj bila ljubav između Vase i Rajne. Oni se poštuju, vole. Danas jurimo neke druge stvari, ljubav se zaboravlja, kao i nežnost i briga o nekom. Zato mi je milo što nam je to bila polazna tačka.

Ana Milošević

METO JOVANOVSKI, GLUMAC

Umetnost je lepota koja je čoveku potrebna

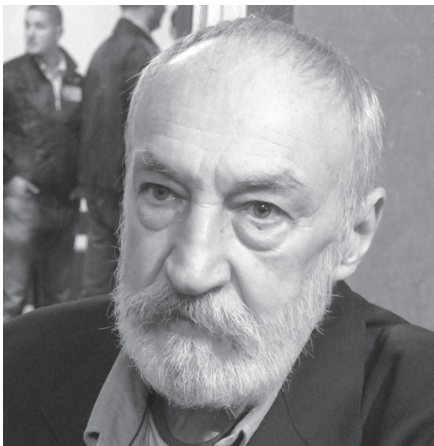
Čovek pored pića i jela ima potrebu da nahrani i dušu. Dostojevski je rekao da će čovečanstvo da spase lepota, misleći na duhovnu lepotu, biblijsku lepotu koju nosimo u sebi kao lik božji, kao univerzalnu vrednost, kaže glumac Meto Jovanovski.

S obzirom da i danas radite na području cele bivše Jugoslavije, da li ste i dalje jugoslovenski glumac?

-I pre raspada Jugoslavije radio sam od Makedonije do Slovenije, tako da imam kolege i prijatelje širom regiona. Idem da igram tamo gde me zovu, nije važno da li je to Srbija, Hrvatska, Bosna, Crna Gora, Slovenija. Pre nekoliko godina radio sam u Bosni duo dramu sa Selmom Alispahić, divnom glumicom i fantastičnom partnerkom. Drugi put sarađujem sa Crnogorskim narodnim pozorištem. Prvi put sam igrao u predstavi "Malograđani" u režiji Paola Mađelija sa kojom sam, takođe, nastupao na ovom festivalu. Sada sam u vašem gradu sa "Urnebesnom tragedijom" koju je po tekstu Dušana Kovačevića, velikana, pravog intelektualca i izuzetne ličnosti, režirao Veljko Mićunović, mladi, daroviti reditelj koji nosi neki novi senzibilitet. Raduje me što sam u prilici da sa odličnom ekipom ponovo igram pred divnom užičkom publikom.

Možete li da uporedite uslove u kojima se nekada radilo sa današnjim?

-Svuda vlada nedostatak novca koji je važan posebno za filmove i serije, ali treba reći da neodstaje i dobrih scenarija. Nemoguće je upoređivati ovo vreme i ono nekada kada smo živeli u Jugoslaviji. Tada su postojale velike produkcijske kuće. Imali smo Avala film, Vardar film, Viba film u Sloveniji i te kuće su se udruživale i stvarale uslove da radimo velike projekte sa mnogo više sredstava. Glumačke ekipe su bile brojne i činili su ih glumci sa prostora čitave zemlje. Sada smo za gotovo svaki projekat primorani da tražimo novac. Producenti treba da komuniciraju sa Francuskom ili Nemačkom koja zaista dosta pomaže. Prošle godine su značajno pomogli realizaciju odličnog filma "Enklava", koji je ove godine srpski kandidat za Oskara. Koprodukcije rade Englezi, Francuzi i Nemci koji su daleko bogatiji od nas. Mora i na Balkanu da se desi tako nešto. Saradnje ima, ali ne dovoljno. Možda je takvo i vreme, ludo, otkačeno u kome se misli samo o

profitu. Biznismeni nisu mnogo raspoloženi da finansiraju ono što je duhovno i neprofitno, jer njih zanima samo profit, ali je duhovnost važna za svaki narod, ona ne sme da zgasne. Čovek pored pića i jela ima potrebu da nahrani i dušu. Dostojevski je rekao da će čovečanstvo da spase lepota, misleći na duhovnu lepotu, biblijsku lepotu koju nosimo u sebi kao lik božji, kao univerzalnu vrednost. To je važno da ljudi ne bi postali surovi, bez milosti i osećaja za druge. Umetnost je lepota koja je potrebna našim očima i ušima. Lično mislim da će se u vremenu koje dolazi pojaviti oni koji će razmišljati na taj način. Nekada je Avala film bila ono što je Holivud u Americi. Dolazili su tu filmski radnici i sa istoka i sa zapada. Danas ne može da se pomisli da se snime filmovi kao što "Sutjeska" ili "Neretva". Nemoguće je. Bilo je to drugo vreme i teško ga je upoređivati sa ovim danas.

Kakav je odnos države prema kulturi u Makedoniji?

-Ne mogu da kažem da se u Makedoniji ne daje novac za kulturu. Dobili smo novo pozorište u Velesu, gradi se turska drama, dograđuje albanska drama, filharmonija. To su kapitalne investicije. Izdvaja se novac i za filmove. Međutim nema vrhunskih ostvarenja nakon što je film "Pre kiše" postavio visoke standarde i postao reper. Za taj film je engleski producent Sajmon Peri dao dva miliona dolara, doveo kamermane, saradnike.

Glumačka ekipa je bila naša. Kad čovek kao Peri, koji je uložio novac, stane iza projekta, on vodi računa o distribuciji filma, o tome da bude prikazan na festivalima i u što više bioskopskih dvorana. To je važno. Međutim, filmovi snimljeni posle ovog su ostali na nivou prosečnih. Ima puno dokumentaraca koji su dobri i koji se rade namenski, ali ako hoćemo da se nosimo sa evropskom konkurencijom potrebno nam je više novca i znanja.

Klasika ili alternativa u teatru?

-Klasika u pozorištu je ono što je provereno. Kad se kaže Čehov, Moli-er, Šekspir to je univerzalna vrednost. Mlade generacije pokušavaju da unesu nešto novo, ali često prave projekte koji su na ivici, ima tu i dobrog i polovično dobrog. Dali i Pikaso su napravili veliki iskorak u slikarstvu, ali su pre toga savršeno savladali sve tajne slikarstva, pa tek onda prešli na eksperiment. U teatru, da to uporedim sa slikarstvom, ima autora koji još nisu savladali tehniku povlačenja jedne crte, a žele da prave eksperiment. Prvo moraš naučiti osnovne zakonitosti pozorišta, dramaturgije koja je velika nauka i tek tada se baviti eksperimentom.

Ima li na vidiku nekih novih projekata?

-Prihvatio sam da izvedem bar jednu klasu studenata, imam ih 14 na prvoj godini akademije, sa željom da im prenesem svoje znanje i iskustvo. Tu je i nekoliko filmskih scenarija rađenih po romanu makedonskog političara Stojana Andova, starog 81 godinu, koga izuzetno cenim. On se u romanu bavi periodom od 1905.- 2.005. godine. Imam te scenarije kao tri filma i kao seriju, ali malo je skupo za realizaciju. Ako da bog može i da se snimi, ako ne, neka stoji, snimiće ga neka druga generacija. Imam mnogo prijatelja na području bivše Jugoslavije koji me neočekivano pozovu i kažu ima jedna epizoda ili jedan lik za tebe, da li si raspoložen da radiš? Važno je da se radi i ja te ponude uvek sa zadovoljstvom prihvatom.

V. Tucović

VULE MARKOVIĆ, KAO NEVEN

Dobar početak karijere

Tokom rada na predstavi „Urnebesna tragedija“, nisam osećao pritisak i prilazio sam poslu vrlo opušteno, a ne kako sam se u potaji plašio, „kako ću ja raditi scenu rame uz rame sa jednim Metom Jovanovskim“. Hvala celom ansamblu na pomoći i podršci, kaže mladi glumac Vule Marković.

Dolazak na prvi kasting za studenta treće godine FDU na Cetinju, Vula Markovića, bio je uspešan. Dobio je ulogu Nevena u predstavi „Urnebesna tragedija“ u kojoj smo ga protekle večeri gledali, koja mu je, kako kaže otvorila vrata za dalje projekte i za vreme studiranja.

–Kada sam dobio ovu ulogu i čuo sa kime ću sve igrati, nimalo mi nije bilo svejedno. U ovoj ekipi jedino sam poznao Mišu Obradovića, koji mi je mnogo pomogao da se uklopim sa doajenima pozorišta. Veliku pomoć imao sam i od Veljka, koji je mlad reditelj, sa kojim sam se lako razumeo. Tako da sam posle nekoliko radnih dana imao osećaj kao da sam odavno tu sa njima. U okruženju koje su mi svi oni napravili nisam osećao nikakav pritisak i prilazio sam poslu vrlo opušteno, a ne kako sam se u potaji plašio, „kako ću ja raditi scenu rame uz rame sa jednim Metom Jovanovskim“. Hvala celom ansamblu na pomoći i podršci.

Kako je bilo raditi na ovoj ulozi s obzirom da je lik koga tumačite glavni akter, a ima vrlo malo teksta, sve vreme je prisutan na sceni i svoje emocije prenosi kroz pokret i mimiku.

–Ključ je u slušanju. Kad slušaš i kad si na sceni, a nemaš tekst, ti si ipak tu i sve to živiš. Iz svega toga takvog je mnogo lakše krenuti u sledeću scenu. Ovu ulogu sam mogao da odigram da samo sedim i slušam i pokrenem se kad dođe vreme za sledeću scenu. Ali to nije gluma ili je vrlo loša gluma.

Da li je Nevenova odluka da ode hrabrost ili kukavičluk?

–Prvenstveno je spas. To je takva situacija gde više nema nazad. To je situacija u kojoj toneš u ponor sa svima njima ili se okrećeš i odlaziš. Opravdam njegovu odluku, iako bi neki pomislili da je kukavičluk, jer ne pokušava da se izbori sa tadašnjom realnošću. On je ipak

izuzetno hrabar, jer ostavlja sve i odlazi negde odakle će sam morati napred. Ipak je to hrabrost i spas.

Ima li novih projekata ?

–Upravo sam završio snimanje prvog crnogorskog sitkoma „Dojč kafe“, za koji se nadam da će biti jedna odlična komedija. Komedija našeg mentaliteta. Pored toga, sa kolegicom sa klase, Marijom Đurić, radim i na predstavi koju režira Milan Karadžić „Pogled s mosta“ u kojoj imamo prilično zahtevne uloge. Jurim za poslom. Uskoro završavam akademiju i moram se izboriti za neko svoje mesto. Jer posle jedne uloge, ako imaš sreće doći će još jedna, pa ako u njoj budeš dobar, opet moraš imati i sreće za neko dalje angažovanje. Rizik je veliki, ali nadam se da ću kao i do sada biti uspešan.

B. Damnjanović

MLADEN NELEVIĆ, GLUMAC, (U PAUZI FOTOGRAFISANJA SA BROJNIM OBOŽAVAOCIMA)

Ja sam jugonostalgicar

Puno putujem i igram po bivšoj Jugoslaviji, jer ja jesam glumac bivše Jugoslavije. To me raduje što zbog tog kredita i dalje imam puno posla i mogu da vidam stare prijatelje, kaže popularni glumac Mladen Nelević.

Niste čest gost na Festivalu ali ste vrlo popularni, sudeći po tome koliko je Užičana želelo da se fotografiše sa Vama večeras!

–Nisam bio desetak godina. Večeras mi je ovde bilo dobro. Publika nas je baš dobro prihvatila a i lepo je biti na festivalu! Ova popularnost je zbog serija i filmova. Inače, puno putujem i igram po bivšoj Jugoslaviji, jer ja jesam glumac bivše Jugoslavije. To me raduje što zbog tog kredita i dalje imam puno posla i mogu da vidam stare prijatelje! Odem u Sarajevo, a ja sam sarajevski đak, pa u Ljubljani, onda u Beograd, da bi se vratio na stazu kojom sam prvi put prohodao, u Crnu Goru! Kako

sam jugonostalgicar, svuda se uklapam!

Uspevate li da gledate ono što Vaše kolege iz regiona rade, s obzirom da ste zauzeti snimanjem filmova, serija?

–Imam puno posla pa ne stižem, a voleo bih. Samo dođem odigram i idem dalje!

Hoćemo li Vas opet gledati u seriji „Budva na pjenu od mora“, koja je ovde bila veoma popularna?

–Nadam se. Sada je to nešto stalo, ali valjda bude nastavak!

M. Petrović

REČ KRITIKE

Vic s dugom bradom

Suočenje s prošlošću, vlastitom ili onom obitelji i društva, navodno je jedna od osnovnih zadaća umjetnosti, kazališne pogotovo. Čovjek, ukoliko još uvijek jest donekle svjesno biće, definiran je vlastitim pamćenjem, koliko god ono bilo parcijalno, netočno ili subjektivno. U predstavi Crnogorskog narodnog pozorišta prema tekstu Dušana Kovačevića „Urnebesna tragedija“, jedan mladić vraća se u noć koja ga je definirala, i u kojoj je možda odrastao, i u kojoj sudjeluje gotovo neverbalno, tek pogledom i bivanjem. Vraća se kako bi otišao, i vjerojatno sam sebi, ali i publici, dokazuje smisao svog odlaska, osamostaljenja i svjesnog ispisivanja iz obiteljske/društvene matrice.

Sjajnom dramaturškom dosjetkom Slobodana Obradovića, koja je naravno i više

od toga, Kovačevićev tekst star gotovo četvrt stoljeća u režiji Veljka Mićunovića igra se u retrovizoru, kao svojevrsni amarkord koji istodobno i jest zbilja i nije. Pored toga, što je za samu predstavu još važnije, taj retro-okvir daje joj mogućnost da kao takva i živi i da, zapravo, svjesno ili nesvjesno, igra na nostalgичnoj noti zbog koje stari filmovi uvijek bolje izgledaju, a stari albumi bolje zvuče od onih aktualnih. Ponekad je tako i s kazališnim predstavama, pogotovo kad je scenograf Miodrag Tabački, ali samo ako ih se gleda u originalu, a ne kao suvremenu kopiju koja pritom nije „re-enactment“ nego želi biti ujedno i sasvim suvremena pojava. Između ta dva pola, ratujući za publiku efektnim scenskim gegovima, do groteske pojačanom izvedbom i

muzičkim motivom koji nepogrešivo ulazi u uho, titra ova predstava.

Njezin je temelj nasljedna ludost u jednoj sasvim prosječnoj obitelji, ali ona je, kao i uvijek kod Kovačevića, tek metafora za ludost cijelog društva. Nije to jedini trag koji pisac autopoetički ostavlja za sobom jer pored svakodneвно primijenjenog apsurd, prisutan je još jedan motiv kojim autor već prokušano barata, onaj metakazališni. „Ne sviđa ti se uloga? Nećeš da igraš? Ni meni se ne sviđa moj život pa ga evo igram već 25 godina!“, kaže donekle stabilni otac, inače šef kazališta odgovarajući nesretnom glumcu koji se kasnije i ubije. Od autora koji je napisao i „Generalnu probu samoubistva“, to je već vic s dosta dugom bradom.

Koji, iako i dalje funkci-

Piše: Igor Ružić

onira kao žanrovska okamirana, jest sve tanji, a načini ne samo njegovog oživljavanja i podebljavanja su sve rizičniji. Zato je, unatoč igri Mete Jovanovskog i Nade Vukčević, ili rutini Branimira Popovića i Mladena Nelevića (a možda upravo zbog toga), sve u „Urnebesnoj tragediji“ već viđeno, na ovaj ili onaj način. Tom osjećaju ne pomaže ni redateljsko-dramaturški okvir, niti reakcija na koju i previše očito računa.

REČ PUBLIKE

Uživanje u happy end-u

Sanja Zečević, lekar: Ovo je pozorište. Odlična gluma, odličan komad, odlična režija. Iako se i profesionalno srećem sa ovakvim stvarima, koje zaista ostavljaju težinu na duši, ovakav pristup postavci komada i spas od propasti prosto ti daju poleta da u svemu postoji rešenje. I najsurovije scene ove večeri veštinom ansambla znale su da izmame osmeh.

Isidora Ćirović, apsolvent: Volim kad iz sale izađem sa osmehom. Posle večerašnje predstave osećam nekakvo olakšanje. Lepo je po nekad uživati u priči sa happy end-om.

Nina Vitorović, učiteljica: Iako je tematika uža-

sna, česta, komad je odlično postavljen, ima svetla na kraju tunela. Konačno da iz sale izađem sa osmehom. Odlična

gluma i režija.

Jelena Nedeljković: Sad mi je jasno zašto je Kovačević za ovu predstavu po-

sle premijere rekao da je za njega ovo do sada najbolja postavka koju je imala „Urnebesna tragedija“. Bilo je uživanje večeras biti u pozorištu.

Nada Virijević, student: Večerašnja predstava, po meni, nije imala težinu kao ostale koje smo imali priliku da vidimo na ovogodišnjem festivalu. Ali, dobro mi je legla posle sveg sivila i crnila koje smo gledali. Iako užasna tematika, ispričana i prezentovana na komičan način dobro dođe. Odlična gluma Baneta i Nade, a i dobar song, mnogo su doprineli odličnom utisku celog scenskog prikaza.

B.D.

NEBOJŠA ROMČEVIĆ, TEATROLOG

Delimo istu sudbinu ali ne i istu zemlju

Stalno se ovde učitala jedna vrsta angažovanog teatra, što je prepoznatljiva karakteristika festivala, neki put i po cenu estetskog, što sam viđao i kao član žirija, a takođe i kao obična publika i po tome je jedinstven, kaže tetrolog Nebojša Romčević.

-Festival se menja kako se vremena menjaju i mora sam sebe da pronalazi, da izmišlja iznova sopstveno mesto u društvu i to je zapravo najveći izazov. Reći da nešto traje 20 godina, znači da se 20 puta promenilo iz korena, a zadržao se određeni kontinuitet za koji možemo reći da je jezički ili čak idejni. Vazda sam osećao ovaj teatar kao jednu vrstu ili jezgro nezavisnog razmišljanja, institucionalnog i vaninstitucionalnog istovremeno. Stalno se ovde učitala jedna vrsta angažovanog teatra, što je prepoznatljiva karakteristika festivala, neki put i po cenu estetskog, što sam viđao i kao član žirija, a takođe i kao obična publika i po tome je jedinstven. Nije aktivistički na prvu loputu, niti u smislu dnevno političkog angažmana već iz ugla jednog kritičkog odnosa, sa aspekta komentarisanja stvarnosti. Tim pre, što je ovde reč o predstavama sa čitavog regiona, vidimo da svi delimo istu sudbinu, a ne delimo istu zemlju, - za Bilten komentariše teatrolog Nebojša Romčević protekli život Jugoslovenskog pozorišnog festivala.

Nakon dve decenije bivstvovanja, da li smo sad u nekoj vrsti obaveze da nešto menjamo idejno, konceptualno ili na neki drugi način?

-Mislim da su radiklane promene loše, čak izazivaju teška i obilna krvarenja i slabljenje organizma. Menjaju se ljudi koji vode Festival, kao osobe se transformišu, pa će jednom doći neki drugi ljudi i ostaviće legat ili zaostavštinu, malo je naroda kome su usta puna tradicije a vrlo često sa tradicijom nema mnogo veze, tako da ocenjujem da dok su ljudi koji vode ovaj festival duhovno živi i aktivni, kao i oni koji biraju predstave, pa i pozorišta regiona dok pokazuju duh i živahnost, nema razloga za neku veliku promenu. Kriterijum za festivale je uvek ono što se događa u pozorištima, a to je aktivizam. Dan kad ovaj festival ostane bez repertoara značice dan kada smo ostali bez sopstvene budućnosti, da smo umrli u čitavom regionu.

Društvena apatija i neka vrsta duhovnog autizma ostavila je traga i u pozorištu i čini se da nedostatak novca nije uvek opravdanje za to!

-Novac je naravno prvi odgovor jer

vi morate napraviti mnogo predstava da bi nekoliko njih bile dobre. I kultura je proces a ne akcident. Kod nas je akcident i pravo je čudo da ista postoji što možemo imenovati tako, izuzev Ministarstva kulture koje se smatra nadležnim za nešto što ne postoji. Ono što zovemo održavanje pozorišnog života, zapravo je herojski poduhvat svih koji se bave pozorištem uprkos sopstvenoj državi, uprkos institucijama. Niko ne zaslužuje posebne pohvale. Činjenica da se letargija događa na idejnom, formalnom i produkcijskom planu, možda je posledica konfuzije koja se događa na globalnom nivou, mi više ne možemo da identifikujemo prijatelje i neprijatelje, ideologiju, opasnost... Mi napravimo nikuda nismo pošli jer idemo i napred i nazad istom snagom. Možda je zato sada teško biti aktivan, tako je meni do prošle godine, a verujem i mnogim drugima, postajao optimizam vezan za taj socijalni pokret širom Evrope koji je krenuo od Sirize a to je ugušeno u sopstvenoj sramoti. Jako je teško oporavljati se u toj kataklizmi u kojoj naš optimizam naivno uleće, ali mi moramo naivno uletati u optimizam u veru da možemo sebe da identifikujemo kao ljudska bića, van postojećih institucija. U pozorištu ipak ne rade supermeni, nego ljudi, nešto talentovaniji od prosečnih i koji ne mogu da nazru i raščivljaju stvari koje su decenijama stare. U toj nekoj zaglavljenosti, zaboravljamo šta bi trebalo i šta može pozorište da čini. To je problem savremenog evropskog teatra, što je pseudoaktivan, što izdvaja teme koje su po-

litički korektne i obrađuje ih na političko korektan način u visokoj estetizaciji. Evropsko pozorište je pucalo u noge sopstvenom aktivizmu a mi koji ga sledimo uporno ceo život, a kaskamo stalno, sada upadamo u njihovu letargiju. Jedino što nemamo toliko novca da možemo da zasenimo spektakularnošću ali ga imamo taman toliko da zasenimo činjenicom da postojimo i to je neka vrsta ozbiljnog herojstva. Dok dajemo znake života, postoji mogućnost da će nas neko naslediti.

Stičem utisak da se i naša pozorišna publika odlučila da se uhvati za nešto duhovno, trenutno za pozorište umesto crkve!

-Obično je ta dilema umesto kafe i crkve, a sada ovde između teškog alkoholizma ili umetnosti. Najbolje je ali i najteže da se okrenemo sami sebi, sopstvenoj kontemplaciji i spoznaji. Mi nismo skloni nijednoj od tih kategorija, već očekujemo pečenu istinu o smislu života! Moramo otvoriti čakre ka novoj energiji a ne stalno biti nezadovoljni i nesrećni. Pozorište je komunikacija i ne može da pruži gotove istine, niti sme sebi da daje za pravo da otkriva istine o smislu života. Publika je kod nas još uvek u tom prosvetiteljskom duhu, da odlazi u pozorište da bi spoznala neke istine. To je pogrešno! Pozorište se pita, ne daje odgovore, jer ne postoje kolektivne istine i istorija nas je tome naučila.

I cela priča o fašizmu, o njegovoj identifikaciji, posledicama, kuda nas zapravo vodi kroz ove pozorišne priče koje iz večeri u večer gledamo?

-Nema više fašizma u kožnom mantilu, lako mnoge stvari tako imenujemo a teško ga je uvek prepoznati. Reći da demokratija ne postoji ili da je to jedan nakaradan društveni poredak je već fašizam. I Sokrat je stradao zbog toga što je doveo u pitanje demokratiju, i Hitler je došao na vlast na demokratskim izborima, sve u sebi nosi klicu fašizma. Mnogo se olako poteže ta reč i došli smo do toga da se svako drugo i drugačije mišljenje proglašava za fašizam. Mislim da su banke i pravosudni sistem dva najveća izvora fašizma! U njih upirem prstom!

Mirjana Petrović

IZ KRITIKA

O PREDSTAVI

Iako je komad lokalizovan on nije lokalan. Tekst koji nosi suptilne reference i banalne, skoro vulgarne parole, isprepletan je sa scenama nasilja kao nečim najprirodnijim, čak ritualnim. Postoji pozorišna izreka, koja je skoro žanrovsko pravilo, da se komedije završavaju svadbom a da tragedije tako počinju. I ovde se treba poigrati sa tim kvazi hepi endom koji odbija da bude razrešenje.

Stvarnost u Srbiji se ne može parodirati, ne može se ni nazvati apsurdom. Nema razrešenja jer nema ni sukoba u samom društvu. Ono je nepopravljivo u svojim ritualima mazohizma gde je lakše postati duhovni invalid nego ozdraviti, jer kad smo svi bogalji - onda nije niko. Empatija uvek gubi od zabave. Što banalnije. Mala Odiseja u rimskoj areni. Uz zvuke rodnog kraja.

Ivan Vuković, reditelj

Ima ona čuvena izreka, nikada ne možeš da se vratiš kući, ali nekako mi se čini da smo mi zaglavljeni i da ne možemo da odemo od kuće, svakako ne da pobeegnemo. I zato smo se trudili da budemo iskreni i da napravimo priču o današnjem trenutku kao i onom što nas, nažalost prati iz prošlosti.

Ivan Vuković, reditelj (RTS)

Ja sam pokušao da motiv povratka u zavičaj tretiram i kao politički i kao književni motiv i da pokušam da pomirim te dve stvari, zato je ovaj komad delom realističan, a delom ekspresivan, nadrealistički gotovo.

Иван Велисављевић, писац (RTS)

VEČERAS

NARODNO POZORIŠTE UŽICE
**SVRATI, REČE ČOVEK
ILI SAN O ZAVIČAJU**

Ivan Velisavljević

Režija: Ivan Vuković

SCENOGRAFIJA I KOSTIMOGRAFIJA:

KOMPOZITOR:

MUZIČKI SARADNIK:

DIZAJN TONA:

**TAMARA BUŠKOVIĆ
DRAŠKO ADŽIĆ
IGNJAT MILIĆEVIĆ
NIKOLA PEJOVIĆ**

IGRAJU:

Konstantin Kol Vitas
Gordana Vitas
Snežana Vitas
Andrija Vitas
Robert Popović
Utjeha
Galeb
Mali Šaulis
Čivija
Katarina
Čiča Triša

**Hadži Nemanja Jovanović
Divna Marić
Andrijana Simović
Nikola Penezić
Nikola Popović
Mileta Petrović
Goran Šmakić
Branislav Ljubičić
Igor Borojević
Dragana Vranjanac
Svetislav Jelisavčić**

impol
Aluminium Industry
Impol · Seval

RC
remontni centar

**Raiffeisen
BANK**

BLIC

Jedinstvo

PPU · prvi partizan.

NARODNO POZORIŠTE
UŽICE

GRAD UŽICE

Piše: Zoran Jeremić

Pakao za kućnu upotrebu

Kako je moguće da je ovaj užički festival ovoliko porastao?

Eto još jednog doprinosa tragediji našeg mentaliteta u duhu Kovačevićevog komediografskog opusa.

Šta da se radi, kad je boginja Taliya delila darove kod jelendolske krečane uzviknula je: "Ovde stvarno niko ne može proći, osim junaka iz romana Laka Veselinovića"

Ne bih da kvarim zabavu, ali pitam se ko još veruje u to da je pozorište ogledalo naših naravi.

I dokle uopšte seže mislija ovog hrama slobodne misli? Do Majdovkine vlasu-

ljarnice ili Stanojkine čevab-džinice?

I kakvo smo mi to društvo u kome je jedini oblik demokratije skandal?

I feel good!!!

Pardon, samo da se javim urednici biltena...

- Izvoli, draga Rajka.

- Jeremiću, ne prosipaj te tvoje mudroserine. Znaš li ti da Kreja zatvara štampariju u tri. Plaćen si da pišeš o sentimentalnoj povesti Jugoslovenskog pozorišnog festivala, a ne o Stanojkinim pljeskavicama i Lakovim ludcima!!! Završi tekst za pet minuta ili ću ti glavu na zadnjoj strani biltena rascopati na kubističke fronce!

Znao sam da me Kosta iz "Urnebesne tragedije" na nekoga podseća. Svako ima svog kućnog tiranina, pa i naša redakcija.

I znao sam da, što reče Lav Tolstoj, sve srećne porodice dobijaju kompletne karata preko preduzeća a svaka nesrećna porodica snalazi se na svoj način, ali da se pravimo da to ne vidimo. Kao što niko sinoć nije video glavnog junaka predstave - onog nesretnog glumca što se ubio.

I feel good!!!

Moram da se javim, da ne prođem ko Jovo dramaturg...

Malo je Čačana ove godine u publici. Oseća se neki budistički spokoj u parteru.

Nije da ne volim komšije Čečene, ali kad god dođu skoči mi pritisak. Ponašaju se kao Tata Vasilije iz sinoćnje predstave, uvek postavljaju isto pitanje:

VREMEPLOV

Do sada je na JPF Ardalion za najbolju žensku ulogu po tri puta dodeljen Aniti Mančić i Jasni Đuričić, dva puta Varji Đukić, dok su po dva Ardaliona dobili Nebojša Glogovac i Dragan Mićanović za najbolju mušku ulogu. Zanimljivo je da je Jelena Đokić, dve godine zaredom 2000. i 2001. dobila nagradu za najboljeg mladog glumca i nagradu "Avdo Mujčinović". Prvi put za ulogu Katarine u predstavi "Bokeški d-mol" S. Koprivice u režiji M. Karadžića, a u izvođenju Centra za kulturu Tivat, a drugi put za ulogu Oca Alekseja u predstavi "Jegorov put" V. Ognjenović u režiji V. Ognjenović i izvođenju Grada

OCENA PUBLIKE

Jugoslovensko dramsko pozorište Beograd
RAZBIJENI KRČAG4,53

Narodno pozorište Sarajevo
DIVLJE MESO.....4,03

Hrvatsko narodno kazalište Ivana pl. Zajca Rijeka
ŽIVOTINJSKA FARMA.....4,15

Atelje 212 Beograd
KAZIMIR I KAROLINA.....3,96

Crnogorsko narodno pozorište Podgorice
URNEBESNA TRAGEDIJA.....4,55

Jedna od nagrađenih scenografija Miodraga Tabačkog:
"Nigde nikog nemam" E. Bonda u režiji E. Savina CNP Podgorica

teatra Budva. I Isidora Minić je dobila dva puta nagradu na JPF, 1997. godine za najboljeg mladog glumca i nagradu "Avdo Mujčinović" za ulogu Selimene u predstavi "Mizantrop" Molijsa, u režiji Dejana Mijača a u izvođenju JDP Beograd, a naredne, 1998. godine, nagradu Ardalion za najbolju epizodnu ulogu Nadežde u predstavi "Porodične priče" B. Srbljanović, u režiji J. Markovića, a u izvođenju Ateljea 212.

Miodrag Tabački je dobitnik najviše Ardaliona za scenografiju – pet, a Angelina Atlagić za kostimografiju – tri.

Izdaje Savet XX Jugoslovenskog pozorišnog festivala Užice 2015.

Uređuje redakcijski odbor: Radojka Popović - urednik, Nenad Kovačević, Verica Tucović, Mirjana Petrović, Ana Milošević, Bogdan Damnjanović, Zoran Jeremić, Igor Ružić.

Tiraž: 500 primeraka • štampa Grafoprint Užice